

η παρέα του μουσείου

Ενημερωτικό Δελτίο του παιδικού τμήματος των Φίλων του Μουσείου Γουλανδρή

Τα δάση κι εμείς

Αν κοιτάξουμε γύρω μας, στο σπίτι, στο σχολείο, στη δουλειά, θα δούμε πόσα προϊόντα του δάσους χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας ζωή.

Ο άνθρωπος έμαθε πριν πολλούς αιώνες να εκμεταλλεύεται το δάσος και η εξάρτησή μας από αυτό συνεχίζεται ακόμη και σήμερα, παρ' όλο που τα συνθετικά υλικά έχουν τόσο πολύ εξελιχθεί.

Η σχέση του ανθρώπου με το δάσος ήταν και είναι διφορούμενη. Ταλαντεύεται ανάμεσα στο σεβασμό και στην καταστροφή.

Γιατί άραγε επιμένουμε να καταστρέφουμε την ίδια την πηγή του πλούτου μας;

Όπως έγραψε ο Ξενοφών (430-355 π.Χ.)
**«Η γη πρόθυμα διδάσκει την αρετή
σ' αυτούς που επιθυμούν να δι-**

τη
σ' αυτούς που επιθυμούν να δι-
δαχθούν,
γιατί όσο καλύτερα την υπηρετού-
με
τόσο περισσότερα αγαθά μας
ανταποδίδει».

Στις τροπικές χώρες, κάθε χρόνο καταστρέφονται τεράστιες εκτάσεις δασών, από ληστρικές υλοτομίες και εκχερσώσεις.

Στις βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες, τα δάση καταστρέφονται από τη ρύπανση και την όξινη βροχή που είναι το τίμημα μιας οικονομικής ανάπτυξης χωρίς έλεγχο.

Στις μεσογειακές χώρες εκατομμύρια στρέμματα δασών καταστρέφονται από πυρκαγιές. Στη χώρα μας εκτός από τις πυρκαγιές έχουμε και την υπερβολική βόσκηση από γίδια και πρόβατα.

Αποτέλεσμα της καταστροφής των δασών με τους τεράστιους οικολογικούς κινδύνους είναι ν' αναπτυχθεί σ' όλο τον κόσμο φιλοδοσική συνείδηση με στόχο τη διάσωση των δασών.

Η έκθεση «ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΑΣΗ» έγινε μέσα στα πλαίσια της γενικότερης αυτής προσπάθειας που για πρώτη φορά γίνεται τόσο ολοκληρωμένα στη χώρα μας. Σαν βασικό σκοπό έχει να φέρει σ' επαφή άρχοντες και αρχομένους, αλλά και ιδιαίτερα τα παιδιά, με το δάσος. Να δείξει πόσο πολύπλοκο και ευαίσθητο είναι το οικοσύστημα και συνεπώς πόση αγάπη και προστασία χρειάζεται. Να δείξει ακόμα πόσα αγαθά, υλικά και πνευματικά, μας προσφέρει και να εμφυσήσει μ' αυτό τον τρόπο το φιλοδοσικό αίσθημα που δυστυχώς λείπει στη χώρα μας.

Η Έκθεση θα είναι ανοιχτή από τις 9 π.μ. μέχρι τις 9 μ.μ. κάθε μέρα μέχρι τις 15 Ιανουαρίου 1988.

Αν σχεδιάζετε να πάτε καθημερινή καλύτερα να πάτε μετά τις 1 το μεσημέρι.

Δύο Λόγια για τα δάση και την έκθεση

Ζούμε σε μια εποχή που το δάσος βρίσκεται σε κίνδυνο, σ' όλο τον κόσμο, με συνέπειες που δεν είναι εύκολο να προβλεφθούν.

Μια σύντομη Ξενάγηση στο παλαιοντολογικό τμήμα του μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

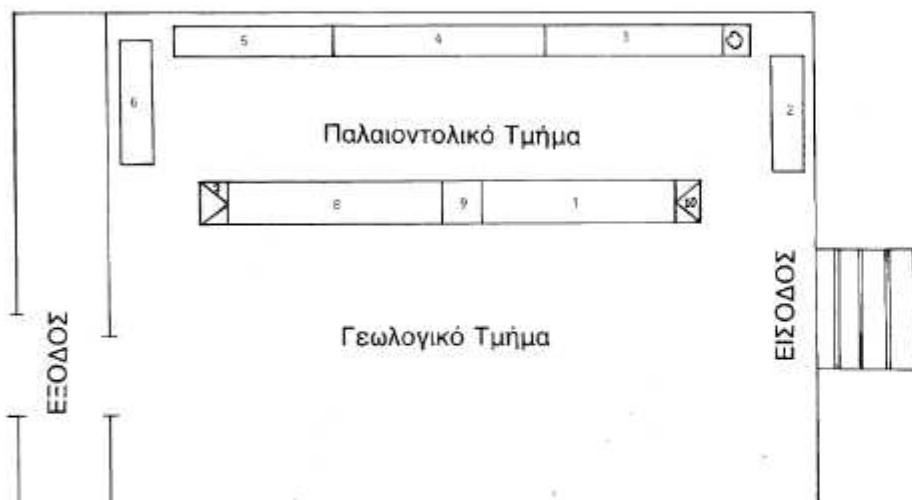
(Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

της Άννας Κρεμέζη - Μαργαριτούλη

Όπως είχαμε υποσχεθεί συνεχίζουμε σήμερα την Ξενάγηση στις υπόλοιπες βιτρίνες του παλαιοντολογικού τμήματος.

Στην κάτωψη μπορείτε να δείτε για ποια βιτρίνα μιλάμε. Αλλά δεν θα σας πούμε για όλα όσα βλέπετε, ψάξτε και μόνοι σας. Οι αριθμοί δίπλα στους τίτλους είναι οι αριθμοί των βιτρινών στην κάτωψη.

ΚΑΤΟΨΗ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. Απολιθώσεις: Σχηματισμός φυτικών απολιθωμάτων
Σχηματισμός ζωικών απολιθωμάτων
2. Γεωλογικοί χρόνοι. Εξέλιξη της γης και της ζωής
3. Παλαιοζωικός
4. Μεσοζωικός
5. Καινοζωικός
6. Η εξέλιξη του ανθρώπινου γένους
7. Η εξέλιξη του αλόγου
8. Απολιθωμένα θηλαστικά της πανίδος του Πικερμίου και της Σάμου
9. Οι κυριότερες εμφανίσεις τεταρτογενών θηλαστικών στην Ελλάδα
10. Κεφαλόποδα

Από τα 4 δάχτυλα του Υρακοθήριου στο ένα του σημερινού αλόγου

Το τέταρτο κρανίο ανήκει στον *Homo erectus* (όρθιος άνθρωπος) που χαρακτηρίζεται από μια αύξηση της χωρητικότητας του εγκεφάλου του. Αρχικά ζούσε στην Αφρική και στη συνέχεια εγκαταστάθηκε στην Ασία και στην Ευρώπη. Ο *Homo erectus* χρησιμοποίησε τη φωτιά πριν από 1,8 - 1 εκατομμύρια χρόνια.

Το πέμπτο κρανίο ανήκει στον άνθρωπο των Πετραλώνων που έζησε πριν από 400.000 χρόνια. Η χωρητικότητα του κρανίου του ήταν περίπου όσο και η δικιά μας. Το κρανίο που βλέπετε είναι πιστό αντίγραφο του παλαιότερου κρανίου ανθρώπου που βρέθηκε στον ελληνικό χώρο. Στο σπήλαιο των Πετραλώνων στη Χαλκιδική χερσόνησο όπου βρέθηκε, ήταν μισοσκεπασμένο από σταλακτιτικό υλικό που είναι αυτό το ροζ που φαίνεται και στο δικό μας αντίγραφο. Το πρωτότυπο βρίσκεται σήμερα στο Παλαιοντολογικό Μουσείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Στο κάτω μέρος της βιτρίνας βρίσκονται εργαλεία της λίθινης εποχής (από 2 εκ. χρόνια έως 3.000 π.Χ. για την Ελλάδα), φτιαγμένα από πυριτόλιθο, ομφιδιανό και κόκαλο ζώου.

Το τελευταίο κρανίο είναι αυθεντικό, ανήκει στον *Homo Sapiens* που είναι το είδος όπου ανήκουμε εμείς σήμερα καθώς και όλες οι ανθρώπινες φυλές της γης. Το ανάστημά μας είναι ψηλότερο απ' όλους τους προηγούμενους ανθρώπους (κατά μέσο όρο 1,65 μ.) και η κρανιακή μας χωρητικότητα είναι περίπου 1400 κυβικά εκατοστά.

Κοιτάζοντας τώρα συνολικά όλα τα κρανία της βιτρίνας παρατηρούμε ότι όσο προχωρούμε στο χρόνο, οι σιαγόνες και τα δόντια γίνονται λιγότερο δυνατά ενώ αυξάνεται ο χώρος του εγκεφάλου. Εάν σαν άνθρωπο θεωρήσουμε το ον που είχε κρανιακή κοιλότητα μεγαλύτερη από 1200 κυβ. εκ. τότε ο πρώτος άνθρωπος είναι ο *Homo neanderthalensis*. Εάν σαν άνθρωπο θεωρήσουμε το πρώτο ον με λογική σκέψη (δηλαδή που διάλεγε τα εργαλεία που θα χρησιμοποιούσε) τότε ο πρώτος άνθρωπος είναι ένας αυστραλοπίθηκος.

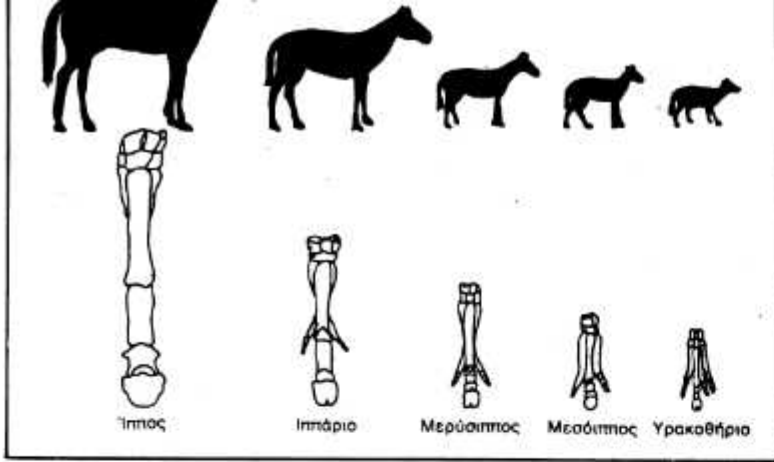
Οι κάθετες χρωματιστές γραμμές δείχνουν τη διάρκεια της ζωής του κάθε γένους, την αρχή και το τέλος της ύπαρξής του καθώς και τις εποχές που συνυπήρξαν.

7. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΛΟΓΟΥ

Το άλογο ανήκει στην τάξη των περισσοδάκτυλων και στην υπόταξη των ιππομορφων ζώων. Ο μακρινός του πρόγονος το Υρακοθήριο (*Hyracotherium*) έζησε πριν από 55 - 37,5 εκατομμύρια χρόνια. Το μέγεθός του ήταν όσο μιας αλεπούς (περίπου 60 εκατοστά μήκος) και στα πόδια του είχε 4 δάχτυλα. Ζούσε στα δάση. Στη διάρκεια της εξέλιξής του συμβαίνουν στο σώμα του διάφορες αλλαγές ενώ αλλάζει και ο τόπος που ζει. Από τα δάση βγαίνει στις στέπες (πεδιάδες με ψηλά χόρτα). Τα δάχτυλα στα πόδια του ελαττώνονται για να φτάσουν στη σημερινή οπλή που είναι η τελευταία φάλαγγα του μεσαίου δαχτύλου του. Επίσης μεγαλώνει το μέγεθος του σώματός του, του κρανίου και του μυαλού του και τα δόντια γίνονται στενόμακρα επειδή η τροφή του δεν είναι πια φυλλάματα δέντρων αλλά χόρτα.

Το ιπάριο (*Hipparion*) είναι ο τελευταίος πρόγονος του σημερινού αλόγου. Σκελετοί βρέθηκαν στο Πικέρμι της Αττικής και σήμερα βρίσκονται στο Μουσείο Ανατομίας στο Παρίσι. Το ιπάριο είχε 3 δάχτυλα, το μεσαίο ήταν ισχυρό και τα άλλα δυο ατροφικά.

8. ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΑ ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΑΝΙΔΟΣ ΤΟΥ ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ ΚΑΙ

Ένας από τους τρόπους της μελέτης των απολιθωμένων ζώων είναι και η σύγκρισή τους με τα σημερινά.

5. ΚΑΙΝΟΖΩΙΚΟΣ ΑΙΩΝΑΣ

Μέσα στον αιώνα αυτό εμφανίζονται τα περισσότερα από τα ζώα που γνωρίζουμε σήμερα. Είναι κυρίως ο αιώνας των θηλαστικών. Στη βιτρίνα βλέπουμε απολιθωμένο δόντι από δεινοθήριο (ένα προβοσκιδωτό ζώο), μεγάλα χτένια από την Κρήτη, το κρανίο από μια αρκούδα των σπηλαίων, μια απολιθωμένη μύγα, καβούκι χελώνας, το δόντι ενός μαμούθ και άλλα που θα διαβάσετε μόνοι τα ονόματά τους.

Στους πίνακες πάνω από τη βιτρίνα βλέπουμε μικρά αλογάκια (Hyracotherium), της τεταρτογενούς εποχής μέσα σε τροπικό δάσος. Στον μεσαίο πίνακα υπάρχει μια σειρά του Νεογενούς. Στον τελευταίο πίνακα είναι ζωγραφισμένο το μαμούθ που βρέθηκε στους πάγους της Σιβηρίας, όπου έμεινε κατεψυγμένο επί δύο εκατομμύρια χρόνια. Αποκαλύφθηκε, όταν ένα τμήμα του προεξείχε από τους πάγους και τα σαρκοφάγα ζώα άρχισαν να το τρώνε. Ανήκει στην τεταρτογενή περίοδο.

6. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

Ο σημερινός άνθρωπος (Homo sapiens) ανήκει στην τάξη των πρωτεύοντων. Στη βιτρίνα βλέπουμε διάφορα κρανία από είδη που ανήκουν στην ίδια τάξη.

Αρχίζοντας από κάτω το πρώτο κρανίο που βλέπουμε ανήκει στον προκόνσουλ, ένα μικρόσωμο πύθηκο, με μεγάλες δυνατότητες προσαρμογής σε διαφορετικά είδη βιοτόπων και διαφορετικούς τρόπους ζωής.

Τα δυο επόμενα κρανία ανήκουν σε αυστραλοπιθήκους (δηλαδή νοτιοπιθήκους). Το ένα είναι ο habilis δηλαδή ο επιδέσιος και το άλλο ο robustus δηλαδή ο ρωμαλέος. Οι αυστραλοπιθήκοι είχαν ύψος περίπου 1,20 μ. δεν είχαν ουρά και βάδιζαν στα δυο τους πόδια. Η φωτογραφία που βρίσκεται στο αριστερό μέρος της βιτρίνας παρουσιάζει το σκελετό μιας νεαρής αυστραλοπιθήκινας της Lucy. Η Lucy πήρε το όνομά της από το τραγούδι των Beatles, Lucy που σιγοτραγουδούσαν οι παλαιοντολόγοι όταν συναρμολογούσαν το σκελετό της. Έζησε πριν από 2-3 εκατομμύρια χρόνια.

άλλα δυο ατροφικά.

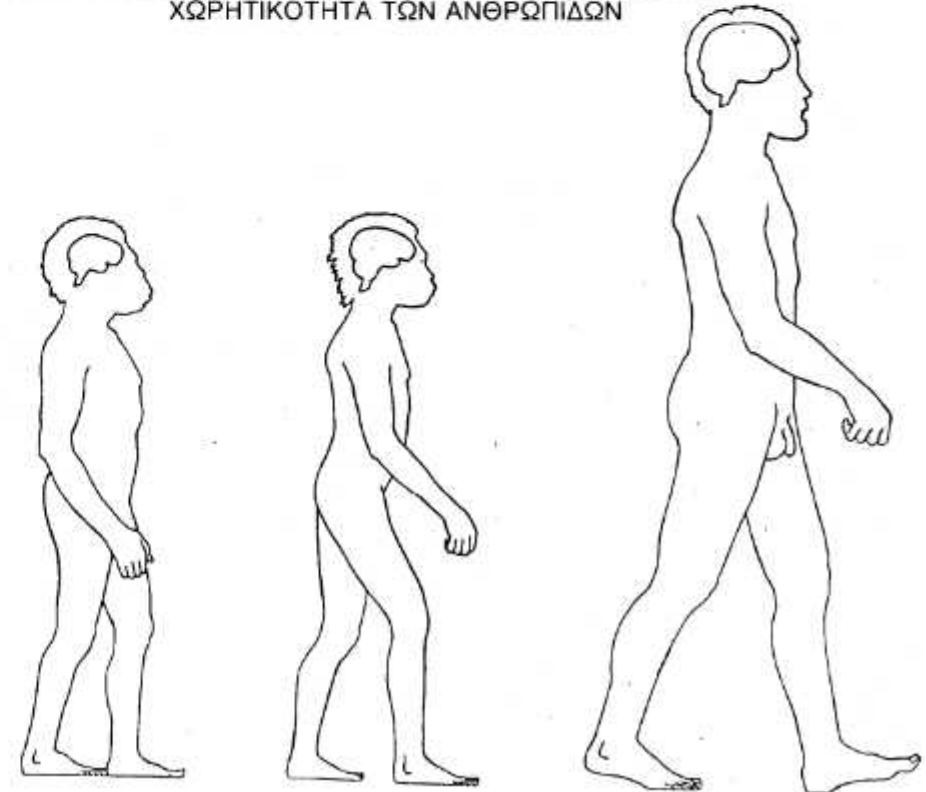
8. ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΑ ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΑΝΙΔΟΣ ΤΟΥ ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ

Πριν από 8,5 - 9 εκατομμύρια χρόνια το Αιγαίο πέλαγος, ήταν μια στενή λουριδα θάλασσας ανατολικά της μεγάλης ξηράς που υπήρχε στη θέση του ελληνικού χώρου. Στην ξηρά αυτή ζούσε μια μεγάλη ποικιλία από θηλαστικά που είχαν εξαπλωθεί μέχρι εδώ από την περιοχή των Ινδιών. Το σύνολο των ζώων αυτών ονομάζουμε Πικερμική πανίδα, επειδή πολλά απολιθώματά τους έχουν βρεθεί στο Πικέρμι της Αττικής. Ο λόγος που τα ανάγκασε να συγκεντρωθούν εκεί (μαζί φυτοφάγα και σαρκοφάγα) είναι μάλλον ότι εκεί είχε συγκεντρωθεί και το τελευταίο νερό της περιοχής. Όταν στέγνωσε κι αυτό το νερό, φαίνεται ότι τα ζώα πέθαναν από τη δίψα όπως δείχνει και η εικόνα χαμηλά στο μέσον περιπού της βιτρίνας.

Τα απολιθώματα που βρέθηκαν στο Πικέρμι ανήκουν σε διαφορετικά είδη θηλαστικών. Ανάμεσά τους είναι ρινόκεροι, προβοσκιδωτά, ύαινες, καμηλοπαρδάλεις με κοντό λαιμό, τριδάχτυλα άλογα, αντιλόπες και μαχαιρόδοντες (ένα είδος αιλουροειδούς με δυο μεγάλα δόντια σαν μαχαίρια).

Στις αιλουρέτες των ζώων που βλέπουμε ζωγραφισμένες με πορτοκαλί χρώμα, το άσπρο είναι η θέση του απολιθωμένου οστού που έχει βρεθεί.

ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΠΛΑΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΡΑΝΙΑΚΗ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΔΩΝ

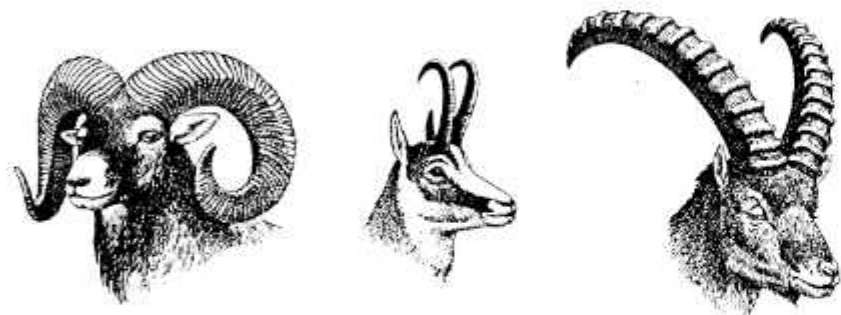

1. Αυστραλοπιθήκος 2. Άνθρωπος ο επιτήδειος 3. Σύγχρονος άνθρωπος

Στο χάρτη αυτό βλέπουμε τα θηλαστικά από τα οποία βρέθηκαν απολιθώματα στον ελληνικό χώρο, από ζώα που ζούσαν εδώ πριν από 1,8 εκ. χρόνια έως 100.000 χρόνια. Με πράσινο χρώμα είναι τα ζώα που απομονώθηκαν γεωγραφικά κι έτσι ανέπτυξαν κάποια διαφορετικά χαρακτηριστικά από τα όμοιά τους που ζούσαν και διασταυρώνονταν σε μεγάλες γεωγραφικές περιοχές, και που έχουν κόκκινο χρώμα. Για παράδειγμα μια αγελάδα που ζει σ' ένα νησί βρίσκει λίγη τροφή και γίνεται μικρόσωμη. Οι απόγονοί της θα γίνουν επίσης μικρόσωμοι και θα έχουν ανάγκη από λιγότερη τροφή, και οι απόγονοί τους το ίδιο κ.ο.κ. εφ' όσον δεν διασταυρωθούν με άλλα μεγαλόσωμα άτομα από μεγαλύτερες γεωγραφικές περιοχές (π.χ. τη Μακεδονία).

Άνθρωπο σ' αυτό το χάρτη διακρίνουμε μόνο στα Πετράλωνα της Χαλκιδικής χερσονήσου.

Δάσος και βοσκή

Η ανάπτυξη ενός δάσους επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες όπως οι καιρικές συνθήκες, οι πυρκαγιές, οι ανθρώπινες επεμβάσεις κ. ά.

Την ανάπτυξη του δάσους επηρεάζουν επίσης τα άγρια ζώα που ζουν και αναπτύσσονται φυσικά μέσα στο δασικό περιβάλλον. Δυστυχώς όμως η ανάπτυξη του δάσους επηρεάζεται και από τα ήμερα ζώα που οδηγούνται εκεί για βοσκή από τον άνθρωπο.

Τα ζώα που βόσκουν μέσα στο δάσος καταπατούν τα νεαρά φυτά, τρώνε ή σπάνε τους νεαρούς βλαστούς ή τα δεντράκια που μόλις φυτρώνουν, προκαλούν ζημιές στο φλοιό ή στις ρίζες των δένδρων, συμπιέζουν τα ανώτερα στρώματα του εδάφους με αποτέλεσμα το νερό της βροχής να κυλάει γρηγορότερα χωρίς να απορροφάται όσο θα έπρεπε κι έτσι να διαβρώνεται το έδαφος. Τα ζώα λοιπόν που βόσκουν στο δάσος δεν αλλάζουν μόνο την χαμηλή βλάστηση αλλά και τα ίδια τα δασικά δέντρα.

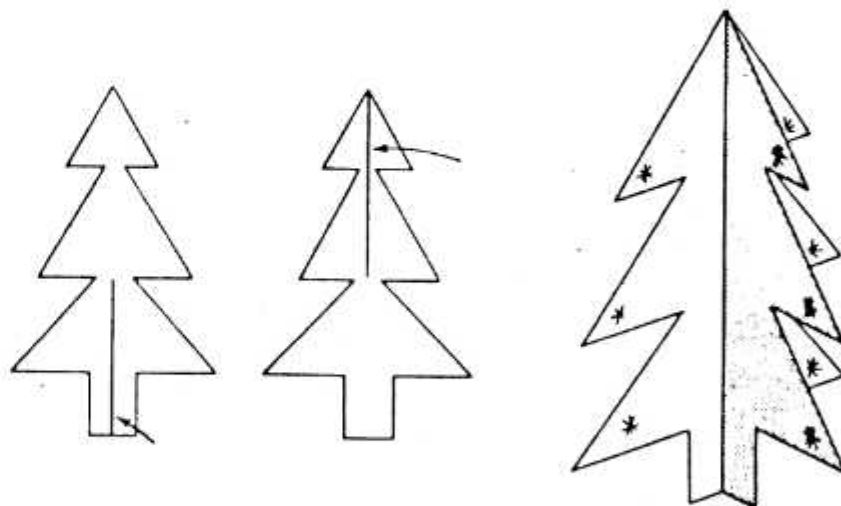
Γενικά είναι οικολογικά ανεπίτρεπτη και οικονομικά ασύμφορη η συνύπαρξη βοσκής και δάσους, τουλάχιστον στα δάση που ανανεώνονται φυσικά από τους σπόρους τους.

Ιδιαίτερα καταστρεπτική είναι η βοσκή σε δάσος μετά από πυρκαγιά γιατί κάνει αδύνατη την αναγέννηση και οδηγεί στην εξαφάνιση του δάσους.

Επειδή η βλάστηση που αναπτύσσεται κάτω από σκιά είναι αραιή, τα ζώα που βόσκουν μέσα στο δάσος είναι υποχρεωμένα να διατρέχουν καθημερινά μεγάλες αποστάσεις (περίπου 10 χιλιόμετρα την ημέρα). Έτσι το μεγαλύτερο μέρος της ύλης και της ενέργειας που παίρνουν τα ζώα με τη βοσκή δε μετατρέπεται σε

Στα κεφαλόποδα ανήκουν οι σημερινές σουπιές, τα καλαμάρια, τα χταπόδια καθώς και ο ναυτίλος, ένα κεφαλόποδο που κατασκευάζει ένα θαυμάσιο κοχύλι που του επιτρέπει να διαλέξει αν θα ζήσει σε βαθιά ή ρηχά νερά, σαν υποβρύχιο. Τα ναυτιλοειδή υπάρχουν πάνω στη γη εδώ και 570 εκ. χρόνια και έχουν από τότε ελάχιστα εξελιχθεί. Αντίθετα τα αμμωνιτοειδή υπήρξαν πάνω στη γη πριν από 435 εκ. χρόνια και εξαφανίστηκαν στο τέλος του μεσοζωικού αιώνα. Τα 10.000 περίπου είδη τους μπορεί να έχουν διάμετρο από 2 εκατοστά μέχρι 1,5 μέτρο. Διάφορα είδη αμμωνιτών εμφανίζονται και εξαφανίζονται διαδοχικά στις διάφορες γεωλογικές εποχές κι έτσι απ' αυτούς οι παλαιοντολόγοι μπορούν να προσδιορίσουν την ηλικία ενός στρώματος γης. Γι' αυτό και ονομάζονται καθοδηγητικά απολιθώματα. Τα κεφαλόποδα είναι αποκλειστικά θαλάσσιοι οργανισμοί. Έτσι, αν βρεθούν απολιθώματά τους σ' ένα βουνό σημαίνει ότι κάποτε το βουνό αυτό ήταν κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας.

Φτιάξε το δικό σου Χριστουγεννιάτικο δένδρο

Θα χρειαστείς: Χαρτόνι πράσινο (και από τις δυο όψεις)

Ψαλίδι, μολύβι, χάρακα, κόλλα. Χρυσόχαρτο ή ασημόχαρτο.

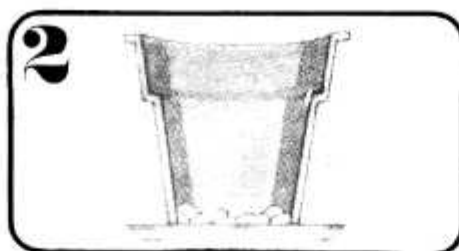
Σχεδίασε δύο όμοια έλατα με το μολύβι στο μέγεθος που θέλεις και κόψε τα γύρω-γύρω. Μετά κάνε μια ψαλιδιά στο ένα από πάνω και στο άλλο από κάτω, όπως δείχνει η εικόνα. Πέρασε το ένα κομμάτι μέσα στο άλλο. Το ελατάκι σου είναι έτοιμο και στέκεται μόνο του. Από το χρυσόχαρτο σχεδίασε και κόψε αστεράκια και κόλλησέ τα στο ελατάκι σου. Κάνε τη δουλειά σου πάνω σε μια μεγάλη εφημερίδα ώστε να μαζέψεις εύκολα όλα τα σκουπίδια.

ύλης και της ενέργειας που παίρνουν τα ζώα με τη βοοσκή δε μετατρέπεται σε κρέας αλλά καταναλώνεται για την κίνηση των ζώων που απλώς διατηρούνται στη ζωή.

Έτσι η βοοσκή μέσα σ' ένα δάσος συχνά σημαίνει τον αργό θάνατο του δάσους.

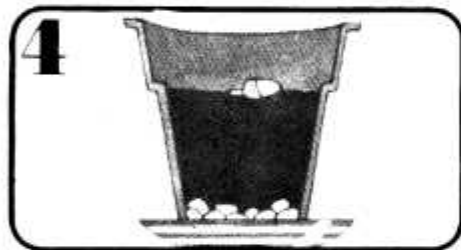
1 Μούσκεψε το βελανίδι ή όποιον άλλο σπόρο έχεις για ένα βράδυ.

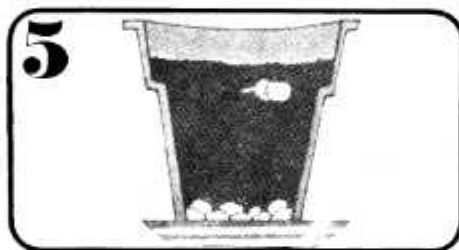
2 Βάλε μια χούφτα χαλίκια στο βάθος της γλάστρας σου ώστε το νερό από το πότισμα να στραγγίζει σωστά. Κάτω από τη γλάστρα βάλε ένα πιάτο.

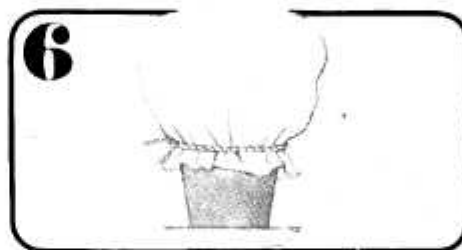
3 Βάλε χώμα ή χαρμάνι από χώμα και κοπριά επάνω στα χαλίκια ώστε να γεμίσουν τα 2/3 της γλάστρας. Πότισε το χώμα για να υγρανθεί χωρίς να μουσκεύει.

4 Βάλε το βελανίδι σου ή τον άλλο σπόρο επάνω στο χώμα. Επειδή το φυτό θα χρειαστεί πολύ χώρο, γι' αυτό είναι καλύτερα σε κάθε γλάστρα να είναι μόνο ένας σπόρος.

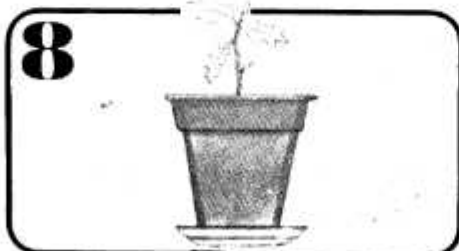
5 Κάλυψε το σπόρο με χώμα σε ίσο πάχος με το πάχος του σπόρου.

6 Βάλε μια πλαστική διάφανη σακούλα επάνω από τη γλάστρα και δέσε την με σπάγγο ή λάστιχο. Αυτό θα κρατήσει το σπόρο υγρό χωρίς να χρειάζεται πότισμα. Τοποθέτησε τη γλάστρα σε ηλιόλουστο μέρος και περίμενε...

7 Μόλις αρχίσει να εμφανίζεται το φυτό πρέπει να βγάλεις τη σακούλα. Πότισε το δενδρύλλιο μια ή δυο φορές τη βδομάδα. Το χώμα πρέπει να είναι υγρό αλλά όχι μουσκεμένο.

8 Το καλοκαίρι βγάλε το δεντράκι σου έξω και φρόντιζε να είναι το χώμα του υγρό. Το Φθινόπωρο θα είναι έτοιμο για να το φυτέψεις στη γη ή να του βάλεις μια μεγαλύτερη γλάστρα.

9 Σκάψε ένα λάκκο λίγο μεγαλύτερο από τη γλάστρα. Προσεχτικά βγάλε το δεντράκι μαζί με το χώμα του γυρίζοντας τη γλάστρα ανάποδα. Τοποθέτησέ το μέσα στο λάκκο και πίεσε το χώμα από πάνω και γύρω του.

Πότισε το δεντράκι σου και τοποθέτησε γύρω του προστατευτικά καλάμακια ή άλλο εμπόδιο ώστε να μην το καταστρέψει κανείς κατά λάθος.

Φύτεψε ένα δέντρο

Προσπάθησε να φυτέψεις ένα δεντράκι από το σπόρο του όσο είναι ακόμη φρέσκος.

Ο χρόνος που χρειάζεται ο κάθε σπόρος για να φytρώσει είναι διαφορετικός. Ένα βελανίδι χρειάζεται δυο μήνες ενώ οι σπόροι από τα κωνοφόρα δέντρα (πεύκα, έλατα, κυπαρίσια κλπ.) χρειάζονται και ένα χρόνο.

Κράτησε ημερολόγιο με την ανάπτυξη του δέντρου σου, με σκίτσα ή φωτογραφίες.

ΘΑ ΧΡΕΙΑΣΤΕΙΣ: γλάστρα, χαλίκια, σπάγγο ή λαστιχάκι, χώμα, πλαστική σακούλα.

ΤΙ ΝΑ ΦΥΤΕΨΕΙΣ: Βελανίδια, κάστανα, κουκούτσια από μήλο ή πορτοκάλι, χαρούπια κ. ά.

ΞΕΡΕΤΕ ΟΤΙ;

Τα δάση έπαιζαν σημαντικό ρόλο στη ζωή των προγόνων μας, που κι εκείνοι ανησυχούσαν για την υπερβολική εκμετάλλευσή τους.

- Ξέρετε ότι τα δάση υπήρξαν οι πρώτοι ναοί των θεών, και τα ιερά δάση οι πρώτοι χώροι λατρείας;
- Ξέρετε ότι το πιο φημισμένο ιερό δάσος ήταν η Άλτις της Ολυμπίας, που σύμφωνα με την παράδοση διαμορφώθηκε από τον ίδιο τον Ηρακλή για τον πατέρα του Δία;
- Ο πλάτανος είχε εξαιρετική θέση ανάμεσα στα ιερά δέντρα. Έδειχνε από μακριά την βρύση και τη φιλόξενη δροσιά στο διψασμένο οδοιπόρο του καλοκαιριού.
- Η Δρυς ήταν αφιερωμένη στο Δία και το πεύκο στη θεομήτορα Ρέα, ενώ το έλατο ήταν το δέντρο του Πάνα.
- Τα φύλλα της Λεύκας με τη σκούρα και την λευκή πλευρά τους συμβόλιζαν τον κάτω και τον επάνω κόσμο. Γι' αυτό όταν ο Ηρακλής νίκησε τον Κέρβερο, γύρισε στον επάνω κόσμο φορώντας ένα στεφάνι από φύλλα λεύκας.

- Ξέρετε ότι οι αρχαίοι έλεγαν το ξύλο «ύλη»; Αυτό δείχνει πόση σημασία είχε το ξύλο σαν εύρηστο υλικό για πολλές δουλειές.
- Τα παλάτια της Κνωσού και της Φαιστού είχαν ξύλινα κιονόκρανα και οι τοίχοι τους ήταν στηριγμένοι με μεγάλα ξύλινα δοκάρια.
- Στο μινωικό αγρόκτημα Βαθύπετρο βρέθηκαν μεγάλα πριόνια για το κόψιμο μεγάλων κορμών.
- Από την Κρήτη γινόταν εξαγωγή ξύλου κυπαρισσιού τόσο στην ηπειρωτική Ελλάδα όσο και στην Αίγυπτο.
- Τα εμπορικά πλοία ήταν πολύ μεγάλα. Μπορούσαν να μεταφέρουν 1200 τόνους εμπορεύματα και 600 επιβάτες. Το δε πλοίο «Συρακούσαι» είχε τρία καταστρώματα, σαλόνι, σταύλους, λουτρά και ανθοκήπια!!! Τόσο μεγάλο ήταν που δωρήθηκε στον Πτολεμαίο της Αιγύπτου, επειδή μόνο το λιμάνι της Αλεξάνδρειας μπορούσε να το χωρέσει.
- Δείγματα σπατάλης ξύλου ήταν και οι πυρές όπου έκαιγαν τους νεκρούς. Ο σωρός ξύλων που διέταξε ο Μέγας Αλέξανδρος να στηθεί για τον νεκρό παιδικό του φίλο Ηφαιστίωνα εί-

χε πέντε ορόφους και μήκος πλευράς ένα στάδιο, δηλαδή 192 μέτρα. Η νεκρική άμαξα του ίδιου του Αλέξανδρου ήταν φτιαγμένη από ευγενή ξύλα (όπως η καρδιά). Το βάρος της ήταν τόσο μεγάλο ώστε χρειάζονταν 64 άλογα για να τη σύρουν.

Θα ξέρετε ίσως ότι οι αρχαίοι Έλληνες κυνηγούσαν. Ξέρετε όμως ότι...

- Το πετυχημένο κυνήγι του αγριόχοιρου αποτελούσε απόδειξη της αξιοσύνης των ανδρών, που αργότερα θα εξελισσόταν σε πολεμική αρετή;
- Το ασιατικό λιοντάρι ήταν συνηθισμένο ζώο στην αρχαία Ελλάδα και κυρίως στη Μακεδονία. Περιγραφές αναφέρουν ότι λιοντάρια κατασπάραζαν τις καμήλες του Ξέρξη όταν αυτός πέρασε στην Ελλάδα. Ας θυμηθούμε και την πύλη των λεόντων στις Μυκήνες.
- Ο Πausanias αναφέρει ότι υπήρχαν αρκούδες στην Πάρνηθα ενώ στο Λαύριο μέσα στις γαλιρίες των ορυχείων βρέθηκαν κόκαλα ελαφιών που ίσως να αποτελούσαν τροφή για τους εργάτες.

Τα νέα μας

- Στις 10 Οκτωβρίου και στις 7 Νοεμβρίου έγιναν δυο ημερήσιες εκδρομές, με μεγάλη συμμετοχή και επιτυχία
— Η πρώτη έγινε στα Γεράνεια όρη στην κορυφή Παλιοβούνα, όπου ξεναγηθήκαμε από το γεωπόνο κ. Κώστα Πινάτση. Περιπατήσαμε συνολικά 4 1/2 ώρες σ' ένα μονοπάτι με μεγάλη ποικιλία βλάστησης και θέα.
— Η δεύτερη εκδρομή έγινε στην Πάρνηθα στην πηγή Σκίπιζα, σ' ένα ωραιότατο χιονισμένο τοπίο, με ξεναγήση του γεωπόνου κ. Νίκου Εμμανουήλ.
Και στις δυο εκδρομές έλαβαν μέρος πολλά παιδιά και κυρίως έφηβοι που διασκέδασαν πολύ με το περπάτημα στο βουνό, κι έτσι χάρηκαν και οι μεγάλοι που τα συνόδευαν. Το παιδικό τμήμα ευχαριστεί θερμά τους δυο γεωπόνους για την ωραία τους ξεναγήση.
- Υπάρχουν αρκετά παιδιά που συχνά βοηθούν στις δουλειές του παιδικού τμήματος. Έτσι

Εκδηλώσεις

- Την Κυριακή 24 Ιανουαρίου 1988 στις 9.30 π.μ.
Θα γίνει επίσκεψη στο Ευγενίδειο Ίδρυμα. Ξεναγήση στο Μουσείο και παρακολούθηση του Προγράμματος του Πλανηταρίου. Επειδή η πρωινή αυτή προβολή θα γίνει ειδικά για την ομάδα μας, πρέπει να συμμετέχουν τουλάχιστον 100 παιδιά για να πραγματοποιηθεί.
Θα υπάρξει μεταφορά από το Μουσείο και αντίστροφα που θα κοστίζει 300 δρχ.
ΔΗΛΩΣΕΙΣ στο ταξ. Γραφείο Συριγός Travel τηλ. 3235.500 ή 3221.319.
Η είσοδος στο Ευγενίδειο κοστίζει 100 δρχ.
- Την Παρασκευή 19 Φεβρουαρίου στις 5 μ.μ.
Θα γίνει το καθιερωμένο αποκριάτικο πάρτι της Παρέας στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Κηφισιάς (οδός Διονύσου και Μυροίνης). Το θέμα αυτή τη φορά είναι:

στις δουλειές του παιδικού τμήματος. Έτσι το προηγούμενο φύλλο της «Παρέας» δεν θα είχε φτάσει στα χέρια σας αν δεν βοηθούσαν ο Αριστοτέλης Ζαμπέλης, ο Θύμιος και ο Χάρης Κυριακόπουλος και η Άντζελα Κωτσάκη.

- Τα παλιά μέλη της «Παρέας» που τώρα πήγαν στο Λύκειο μπορούν να παίρνουν μέρος στις εκδρομές μας ή να μας βοηθούν για να ετοιμάζουμε τις εκδηλώσεις. Π.χ. να βοηθήσουν στη διακόσμηση της αίθουσας για το αποκριάτικο πάρτι.

Τις εκδηλώσεις μπορείτε να τις μαθαίνετε από μικρότερα παιδιά ή να τηλεφωνείτε στο 8083.289 μια φορά το μήνα.

- Ευχαριστούμε πολύ τον Αλέξανδρο Βιλιώτη για το κείμενο που μας έστειλε για τα δελφίνια. Θα μας χρησιμεύσει σε κάποιο φύλλο της «Παρέας» αφιερωμένο στη θάλασσα.
- Στο Μάρκο Βιλιώτη έχουμε να πούμε ότι για τα πετρώματα που έχει μαζέψει μπορεί να πάρει πληροφορίες από το γεωλόγο του Μουσείου τον κ. Σταύρο Ρίζο τις εργάσιμες μέρες αφού προηγουμένως συνεννοηθεί μαζί του τηλεφωνικά.

Το θέμα αυτή τη φορά είναι:
**«Είμαι το δάσος το πυκνό
με τα δροσάτα απόσκια
φορώ το χιόνι κάπα μου
το σύγνεφο μαντήλι.
Βαρά η βροχή το ντέφι της
κερνώ βροχή τα δέντρα...»**

Έχετε αρκετό χρόνο να ετοιμαστείτε καλά από τώρα.

Όλα τα φαγητά θα είναι προσφορά των γονέων του παιδικού τμήματος. Τον γενικό συντονισμό των φαγητών θα έχει η κ. Βιβή Καραμίχα τηλ. 8011.945.

Η συμμετοχή για τα μέλη θα κοστίζει 500 δρχ. και για τα μη μέλη 800.

Σ' αυτό το φύλλο συνεργάστηκαν:
Άννα Κρεμέζη — Μαργαριτούλη
Λέλη Κυριακοπούλου
Φωτογραφίες εξωφύλλου: Κάθου Πατέ
Επιστημονική θεώρηση κειμένων: Σταύρος Ρίζος

Η Κατερίνα, ο Γιώργος, ο Μάρκος, ο Ιάσωνας, η Ελίζαμπεθ, η Έλενα και ο Άγης στα Γεράνεια όρη.

Φωτογραφία ΕΛΕΝΑ ΜΠΙΚΟΥ

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στις 23 Μαρτίου 1987 έγινε η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση των ΦΙΛΩΝ. Έτσι το δέκατο φύλλο των «ΕΙΔΗΣΕΩΝ» είναι αφιερωμένο στη Συνέλευση και στην εκδρομή στη Σάμο.

ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ

Αγαπητοί Φίλοι και Φίλες του Μουσείου Γουλανδρή,
Όπως θα έχετε διαπιστώσει το Σωματείο μας έχει πια μια δραστηριότητα τέτοια που να προσελκύει το ενδιαφέρον οργανώσεων και ατόμων (ενηλίκων και παιδιών) που ενδιαφέρονται για τη φύση, το περιβάλλον και το Μουσείο.

Πριν αναφερθώ στις επιμέρους δραστηριότητες της χρονιάς που πέρασε θα σταθώ ιδιαίτερα στην προσπάθεια δημιουργίας και στην Ελλάδα Ομοσπονδίας φίλων των Μουσείων της ΟΦΙΜ. Το Σωματείο μας συμμετείχε ενεργά στις προσπάθειες αυτές και το Καταστατικό της Ομοσπονδίας βρίσκεται ήδη στο Πρωτοδικείο. Ανάμεσα στα μέλη της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής είναι ο Πρόεδρος του Σωματείου μας κ. Ανδρέας Σακελλαρίου που έχει αναλάβει τις σχετικές συνεννοήσεις με το Μουσείο Μπενάκη.

Η συμμετοχή των μελών μας στο Συμπόσιο της ΔΟΦΙΜ που έγινε το Νοέμβριο του 1986 στην Αθήνα, ήταν πολύ ικανοποιητική. Τη Δευτέρα 24 Νοεμβρίου η υπεύθυνη του παιδικού τμήματος κ. Λέλη Κυριακοπούλου ενημέρωσε τους συνέδρους για τις δραστηριότητες του παιδικού μας τμήματος. Γενικά στο συμπόσιο έγινε πολύ χρήσιμη ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών τόσο τις ώρες των ανακοινώσεων όσο και τις ώρες των κοινωνικών εκδηλώσεων.

Εδώ πρέπει να ευχαριστήσουμε το Μουσείο για την δεξίωση που παρέθεσε προς τιμήν των ξένων συνέδρων.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

α) Εκδρομές:

Η περσινή χρονιά ήταν η πρώτη μέσα στην οποία οργανώθηκαν δύο μεγάλες εκδρομές και μια ημερήσια, και οι τρεις με πολλή επιτυχία.

— Στις 26 Απριλίου έγινε ολοήμερη εκδρομή στην Πάρνηθα στην περιοχή Σκίπιζα, και κάθδος στη χαράδρα Χαύνη. Το εξαιρετικό βοτανικό ενδιαφέρον της εκδρομής έγινε γοητευτικό από την ξενάγηση του κ. Πέτρου Μπρούσαλη.

— Στο τέλος Μάιου 22 «Φίλοι» επισκέφθηκαν τη Μήλο όπου είχαν την ευκαιρία να ξεναγηθούν από τους ειδικούς επιστήμονες: κ. Χάρη Γύρα, Διευθυντή της Α.Ε. Αργυρομεταλλευμάτων και Βαρυτίνης, τον κ. Ευθύμιο Κουφετζή, γεωλόγο συνεργάτη της

Ο Πρόεδρος κ. Ανδρέας Σακελλαρίου και η Υπεύθυνη του Παιδικού Τμήματος κ. Λέλη Κυριακοπούλου κατά την κοπή της βασιλόπιτσας στις 30 Ιανουαρίου 1987.

ίδιας εταιρείας και τον κ. Μανώλη Βονδικάκη, γεωλόγο ειδικό σε θέματα ήπιων μορφών ενέργειας στη ΔΕΗ.

Οι περιοχές που επισκεφθήκαμε είχαν εξαιρετικό γεωλογικό και γεωθερμικό ενδιαφέρον, χωρίς να παραλείψουμε και τους αρχαιολογικούς χώρους ή τις περιοχές με σπάνια φυσική ομορφιά.

— Στο τέλος Ιουνίου επίσης 26 «Φίλοι» είχαν τη σπάνια ευκαιρία να ζήσουν για λίγο μέσα στο παρθένο δάσος της Ελατιάς (Καρά-Ντερέ) κοντά στη Δράμα. Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ντάφης είχε φροντίσει να ξεναγηθούν οι «Φίλοι» από τον επίκουρο καθηγητή της Δασοπονίας κ. Σμύρη, ειδικό στο Παρθένο Δάσος.

Πρέπει να θυμίσουμε ότι χάρις στις προσπάθειες του Μου-

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΣ ΦΕΤΕΙΝΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΣΑΜΟ

(Λεπτομέρειες στην τελευταία σελίδα)

οσεία μια σημαντική έκταση 5.000 στρεμμάτων προστέθηκε το 1981 στην περιοχή του δρυμού, απαραίτητη για τη συντήρηση του οικοσυστήματος.

Έτσι στον πρώτο σταθμό υποδέχθηκαν τους «Φίλους» οι δασάρχες κ. Ευτυχίδης και Κρανιώτης και ο δασολόγος κ. Θεοδοσιάδης που είχαν οργανώσει τη θαυμάσια φιλοξενία των «Φίλων» στο δασικό περιπτερο, καθώς και την ξενάγηση στο Παρθένο Δάσος.

Επίσης ο οικολόγος κ. Χανς Γέρεντροπ, ξενάγησε τους «Φίλους» στο τελευταίο παραποτάμιο δάσος της Ευρώπης που βρίσκεται στις όχθες το ποταμού Νέστου, καθώς και στους υγροτόπους Πόρτο Λάγος, Βιστωνίδα και σε μια σειρά σπουδαίων λιμνών της περιοχής. Οι «Φίλοι» είχαν την ευκαιρία να δουν από κοντά τον πλούσιο φτερωτό κόσμο της περιοχής με αιγκρέττες, σικνιάδες, πάπιες και μια αποικία από φοινικόπερους φλαμίγγος.

β) Κοινωνικές εκδηλώσεις

— Μετά την περσινή Γ.Σ. οργανώθηκε η πρώτη συνεστίαση των «Φίλων» στον Αθλητικό Όμιλο Κηφισιάς. Η ενδιαφέρουσα ομιλία της κ. Νίκης Γουλιανδρή και η ζεστή ατμόσφαιρα συνέβαλαν στην επιτυχία της συνεστίασης.

— Για τα παιδιά οργανώθηκε αποκριτικός χορός με θέμα «Το Δάσος». Στα οργανωμένα παιχνίδια της γιορτής συνέβαλαν οι αδελφές Τσεκούρα τις οποίες ευχαριστούμε. Τα 120 περίπου παιδιά που συμμετείχαν ήταν ντυμένα με πρωτότυπα και καλοφτιαγμένα κοστούμια.

— Στις 30 Ιανουαρίου 225 «Φίλοι» πήραν μέρος στη φιλική μας δεξίωση που δόθηκε με ευκαιρία την κοπή της βασιλόπιτας. Η δεξίωση είχε μεγάλη επιτυχία και το Δ.Σ. σχεδιάζει να την επαναλάβει.

Με την ευκαιρία αυτή θέλουμε να ευχαριστήσουμε και πάλι όλους όσους πρόσφεραν μεζεδάκια, καθώς και όσους προσέφεραν εργασία την ημέρα εκείνη. Επίσης ευχαριστούμε πολύ το Μουσείο και τους συνεργάτες του για τη βοήθειά τους.

γ) Περίπατοι

Δύο ενδιαφέροντες περίπατοι οργανώθηκαν για παιδιά και μεγάλους:

— Ο πρώτος στον τελευταίο υγροβιότοπο της Αττικής, το Μαράθωνα όπου ξεναγηθήκαμε από το μέλος της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας κ. Φίλιππο Δραγούμη, και για τη χλωρίδα από τον κ. Πέτρο Μπρούσαλη. Στο χώρο των αρχαιολογικών ανασκαφών και στο Μουσείο ξεναγηθήκαμε από την αρχαιολόγο κ. Κλαίρη Ευστρατίου.

— Ο δεύτερος περίπατος έγινε στη Βραυρώνα, όπου ανασκαφές του Πανεπιστημίου Αθηνών έχουν φέρει στην επιφάνεια απολιθωμένα οστά από πάνθηρες, βύσωνες και άλλα ζώα ηλικίας 10.000 ετών. Η ξενάγηση στην ιδιότυπη σπηλιά έγινε χωριστά για παιδιά και μεγάλους από τον παλαιοντολόγο Δρα Γιώργο Θεοδώρου. Σχετικό με τα παλαιοντολογικά ευρήματα ήταν και το ερωτηματολόγιο που είχε ετοιμάσει η κ. Α. Μαργαριτούλη και στο οποίο τα παιδιά απάντησαν με πρωτότυπο τρόπο. Στο αρχαιολογικό Μουσείο της περιοχής ξεναγηθήκαμε και πάλι από την κ. Κλαίρη Ευστρατίου.

— Ένας τρίτος περίπατος οργανώθηκε μόνο για τα παιδιά στις 17 Ιανουαρίου. Ήταν μια επίσκεψη-ξενάγηση στο ερευνητικό σκάφος «ΑΙΓΑΙΟ» του Εθνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών. Στα παιδιά έδειξαν με υπομονή και σαφήνεια τα επιστημονικά όργανα του πλοίου ο Καπετάνιος κ. Πολυζώης Θεοδωρόπουλος και το ανώτερο πλήρωμα του πλοίου. Έτσι για λίγο τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να ζήσουν, όπως είπαν, σαν μέλη του πληρώματος του «Καλυψώ».

Όλες οι πιο πάνω εκδρομές και οι περίπατοι οργανώθηκαν από το ταξιδιωτικό γραφείο του μέλους μας κ. Λουκά Συρίγου σε συνεργασία με τη γραμματέα των «Φίλων».

δ) Διαλέξεις - συζητήσεις - παιχνίδια

— Στις 28 Νοεμβρίου 1986 δόθηκε διάλεξη από το διευθυντή υγροτόπων του Βρετανικού Συμβουλίου Περιβάλλοντος Dr. Newbold. Τη θαυμάσια διάλεξη με προβολή διαφανειών παρακολούθησαν εκτός από τους «Φίλους» και πολλοί ειδικοί επιστήμονες ανώτερα στελέχη των αρμόδιων Υπουργείων.

— Στις 5 Δεκεμβρίου οργανώθηκε για τα παιδιά εκδήλωση αφιερωμένη στους σεισμούς. Ομιλητής ήταν ο συνεργάτης του Μουσείου κ. Σταύρος Ρίζος, ενώ για τα μικρότερα παιδιά ο παιδαγωγός κ. Ηλίας Πίτσικας, είχε ετοιμάσει προβολή και παιχνίδι σχετικά με τους σεισμούς. Επίσης η κ. Α. Μαργαριτούλη είχε ετοιμάσει για τα μεγαλύτερα παιδιά πρωτότυπο οκτασέλιδο ερωτηματολόγιο-παιχνίδι, και σε συνεργασία με τον κ. Ρίζο Μικρή έκθεση εκρηξιγενών και άλλων πετρωμάτων με την επιγραφή: «Παρακαλούμε να αγγίζετε». Εκείνη την ημέρα επίσης ήταν εκτεθειμένα σειсмоγράμματα από γνωστούς μεγάλους σεισμούς που μας παραχωρήθηκαν από το Σεισμολογικό Ινστιτούτο του Αστεροσκοπείου Αθηνών.

— Με ευκαιρία την έκθεση για τους υγροτόπους που βρισκόταν στο Μουσείο στις αρχές Ιουνίου, το παιδικό τμήμα κάλεσε τα μέλη του να την επισκεφθούν και να παραλάβουν οδηγίες για την κατασκευή χειροτεχνίας σχετικά με την τροφική αλυσίδα.

— Μια οπτικοακουστική ξενάγηση στον ελληνικό βυθό, έκανε ο γνωστός σε όλους μας κ. Κάρολος Βράβις μέσα στην κατάμεστη αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Κηφισιάς, στις 15 Δεκεμβρίου 1986.

— Τέλος ο υπεύθυνος του τμήματος υποθαλάσσιας Γεωλογίας του Ι.Γ.Μ.Ε. Δρ. Κωνσταντίνος Περισοράτης έδωσε μια πολύ ενδιαφέρουσα διάλεξη στις 23 Φεβρουαρίου με θέμα: Γεωλογία του θαλάσσιου βυθού και των υποστρωμάτων του — Μέθοδοι έρευνας, αποτελέσματα και εφαρμογές στον ελληνικό χώρο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

— Μετά την έκδοση 6 φύλλων της παιδικής εφημερίδας σε μαύρο-άσπρο, η «Παρέα» εξέδωσε φέτος τα δύο πρώτα έγχρωμα φύλλα της, σε μεγάλο μέγεθος και με πλούσια ύλη. Το παιδικό τμήμα οφείλει πολλές ευχαριστίες στην κ. Αγγελική Βαρελλά που έχει αναλάβει την ευθύνη της ύλης και γενικά της εκτύπωσης αυτής της έκδοσης τα τρία τελευταία χρόνια.

— Στις «Ειδήσεις» το ενημερωτικό δελτίο των μεγάλων, συνεργάστηκε η κ. Μαίρη Παντερμαλή. Το Δ.Σ. την ευχαριστεί θερμά.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε εκείνες τις κυρίες και μητέρες που βοηθούν στις εργασίες του παιδικού τμήματος με σοβαρότητα και συνέπεια. Ειδικότερα θερμές ευχαριστίες ανήκουν στις κυρίες: **Μιράντα Αγγελοπούλου, Μαρία Μακριδάκη, Βιβή Καραμίχα** και **Άννα Χριστοφιλοπούλου** και βέβαια στην κ. **Έλενα Βασιλείου**.

— Αξίζει να αναφερθεί ότι μέσα στο 1986 εγγράφηκαν 107 νέα μέλη.

— Τελειώνοντας οι «Φίλοι» θέλουν να εκφράσουν τις ευχαριστίες τους στην κ. Τζένη Ράλλη για την δωρεά 20.000 δρχ. και τον κ. Νικόλα Πηλαβάκη που μεσολάβησε για τη δωρεά μιας γραφομηχανής I.B.M. τελευταίου τύπου από την Midland Bank.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Μουσείου παρουσίασε τον σύγματομο απολογισμό που ακολουθεί:

1. Ο αριθμός των επισκεπτών μας εξακολουθεί να είναι μεγάλος, ο μεγαλύτερος από κάθε άλλο Μουσείο σε Έλληνες επισκέπτες.

Όπως γνωρίζετε το μεγαλύτερο ποσοστό είναι σχολεία από την Αθήνα και την περιοχή της Αττικής αλλά και από πολλές άλλες πόλεις όπως Πάτρα, Βόλος, Ναύπακτος, Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Βέροια κ.α.

2. Και φέτος είχαμε οργανωμένες ομάδες από τις δυο πρώτες τάξεις της Σχολής Ευελπίδων, του Πυροσβεστικού Σώματος, της Σχολής Αξιωματικών, των συζύγων ξένων διπλωμάτων, ομάδες από φίλους του Smithsthorian, τους ξένους συνέδρους από το Συνέδριο των Φίλων των Μουσείων, φοιτητές από ένα πανεπιστήμιο και πολλές ομάδες φυσιολατρικών συλλόγων, ρόταρυ, σοροπτιμιστριών κ.τ.λ. καθώς και διεθνείς προσωπικότητες.

3. Τον περασμένο χρόνο το Μουσείο εγκαινίασε μια νέα δραστηριότητα μέσα στον ελληνικό χώρο με την περιοδεύουσα έκθεση «Υγρότοποι της Ελλάδας». Η έκθεση αυτή αφού έμεινε για ένα διάστημα στο Μουσείο, άρχισε την περιοδεία της υπό την

«Ο ΦΑΡΟΣ» από το αποκριάτικο πάρτι της «Παρέας».

αιγίδα του Υπουργείου Γεωργίας. Μέχρι στιγμής έχει εκτεθεί στην Θεσσαλονίκη, στην Αλεξανδρούπολη, στις Φερέες, στην Κομοτηνή, στην Καβάλα, στην Ξάνθη, στο Πόρτο Λάγος, και στη Χρυσούπολη.

Η έκθεση, ειδικά οργανωμένη ώστε να συσκευάζεται και να περιοδεύει περιλαμβάνει και δύο ταινίες-βίντεο ειδικές για τους ελληνικούς υγρότοπους, καθώς και ενημερωτική εικονογραφημένη έκδοση. Ελπίζουμε ότι με την κυκλοφορία της στις κρίσιμες περιοχές των υγρότοπων θα προσφέρει για πρώτη φορά πληροφόρηση στους πληθυσμούς καλώντας τους να αντιληφθούν ότι οι υγρότοποι είναι πολύτιμοι φυσικοί πόροι και πρέπει να συνυπάρξουν με τον άνθρωπο και να διασωθούν.

Για τον ίδιο σκοπό το Μουσείο σε συνεργασία με το Βρετανικό Συμβούλιο προσκάλεσε δύο βρεταννούς ομιλητές τον Δρ. Newbold και τον κ. Phillips ειδικούς σε θέματα υγρότοπων και διαχείρισης δρυμών, να μιλήσουν σε φορείς από τα Υπουργεία Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. και Γεωργίας.

Η συνεργασία αυτή ήταν πολύ ουσιαστική και Έλληνες αρμόδιοι στα θέματα αυτά προσκλήθηκαν να επισκεφθούν αντίστοιχους χώρους στην Αγγλία.

Τη δραστηριότητα αυτή συνεχίζουμε φέτος με την προγραμματιζόμενη μεγάλη έκθεση «Τα ελληνικά δάση» στο Ζάππειο για το μήνα Νοέμβριο. Πρόκειται για μια πανελλήνια εκστρατεία για την προστασία του εθνικού αυτού κεφαλαίου. Η έκθεση γίνεται σε συνεργασία με τη Σχολή Δασολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το Υπ. Γεωργίας και τη Διεθνή Οργάνωση Προ-

Μια μερική άποψη του πάρτι που έγινε στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Κηφισιάς στις 20 Φεβρουαρίου 1987.

στασίας της Φύσης. Ταυτόχρονα ετοιμάζουμε εικονογραφημένη έκδοση για τα ελληνικά δάση.

Η δραστηριότητα αυτή του Μουσείου θα αποτελέσει και το μεγάλο γεγονός του Ευρωπαϊκού Έτους Περιβάλλοντος.

4. Η περιοδεύουσα έκθεση του Μουσείου «Παιώνιες της Ελλάδος — Μύθος Επιστήμη, Τέχνη» στις ΗΠΑ υπό την αιγίδα του Smithsonian, συνέχισε τις μετακινήσεις της το 1986 στα Μουσεία του Ντένβερ, της Βοστώνης, της Μιννεάπολης, New Hampshire, και Σικάγο.

Ήδη προετοιμάζεται ο τελευταίος σταθμός της στο Βοτανικό κήπο του Σικάγο, για τις 2 Μαΐου, στην οποία εκλήθη η αντιπρόεδρος του Μουσείου κ. Νίκη Γουλανδρή, να παραστεί και να δώσει διάλεξη. Μετά το Σικάγο η έκθεση θα επιστρέψει στην Ευρώπη, πιθανόν πρώτα στο Λονδίνο, και μετά θα εκτεθεί στην Αθήνα.

5. Στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος το Μουσείο συμμετέχει μαζί με τα άλλα αναγνωρισμένα σωματεία, αλλά με ίδια μέσα σε μια πανελλήνια προσπάθεια διάσωσης πολύτιμων βιοτόπων, σπάνιων ειδών καθώς και στην ενημέρωση του κοινού.

6. Στον επιστημονικό τομέα συνεχίσαμε τη βοτανική και εντομολογική έρευνα, συμπληρώσαμε τη χαρτογράφηση των αυτοφυών δένδρων και θάμνων της χώρας μας που πρόκειται να εκδοθεί σε τρεις τόμους. Η εργασία αυτή χριάστηκε 6 χρόνια συνεργασίας με το δενδρολογικό Ινστιτούτο του Κορνίκ της Πολωνίας και ειδικότερα με το δάσχημο καθηγητή Browitz και τον καθηγητή Ντάφη.

7. Το Δ.Σ. του Μουσείου μελετά την ανέγερση συγκροτήματος νέων μεγάλων εκθεσιακών χώρων, εργαστηρίων, βιβλιοθήκης κτλ. στο χώρο των δύο στρεμμάτων που το Μουσείο αγόρασε πέραι. Παράλληλα προγραμματίζει τη δημιουργία μικρού κτίσματος, 140 τ.μ. εντός του κήπου του Μουσείου για τη στέγαση εντευκτηρίου για σεμινάρια δασκάλων, και εκπαιδευτικές συγκεντρώσεις παιδιών, με οπτικοακουστικά μέσα.

8. Τέλος το Δ.Σ. θέλει να ευχαριστήσει τους δωρητές: κ. Καίτη Κυριακοπούλου που προσέφερε 1,5 εκατομμύρια δρχ. για τους σκοπούς του Μουσείου, και το Ίδρυμα Κωστόπουλου που προσέφερε 400 χιλιάδες δρχ. Επίσης τον ακαδημαϊκό κ. Λουκά Μούσουλο, που edώρισε ένα μεγάλο δείγμα σιδηροπυρίτου, ιδιαίτερης κρυσταλλικής δομής. Την κ. Τζένη Ράλλη για την προσφορά δύο θαυμάσιων ελεφαντόδοντων και την κ. Πολυξένη Μιγλάκη για την προσφορά ενός ταριχευμένου γυασταού, ιδιαίτερα σπάνιου είδους.

9. Στα τμήματα της Κέρκυρας και του Ρεθύμνου συμπληρώνουμε ορισμένες επισκευές των κτισμάτων, ενώ ολοκληρώνουμε τα σχετικά με το κάθε τμήμα εκθέματα ώστε να λειτουργήσουν —ελπίζουμε— εντός του 1987.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

1. Το Σάββατο 9 Μαΐου 1987 θα γίνει ημερήσια εκδρομή στη χαράδρα της Γκούρας στην Πάρνηθα. Ξεναγός μας θα είναι ο Γεωπόνος κ. Κωνσταντίνος Πινάτσας. Η αναχώρηση θα γίνει από το Μουσείο στις 9.00 το πρωί και η επιστροφή περίπου στις 3.30 μ.μ. Το μονοπάτι δεν έχει μεγάλες υψομετρικές διαφορές και η περιοχή έχει σπάνια φυσική ομορφιά.

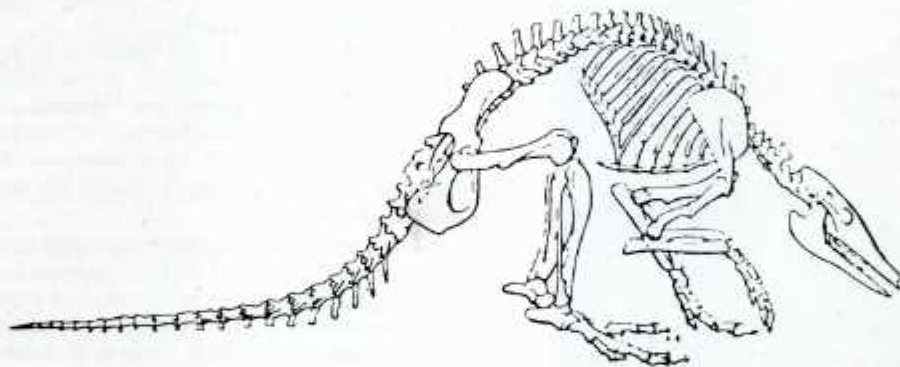
ΚΟΣΤΟΣ: 600 δρχ. το άτομο.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ στο ταξ. Γραφείο «Συρίγος travel» τηλ.: 3235500 ή 3221319 ΜΕΧΡΙ την Τετάρτη 6 Μαΐου.

2. ΣΑΜΟΣ

Το πανέμορφο αυτό νησί θα επισκεφθούμε φέτος στα πλαίσια της μεγάλης μας τετραήμερης εκδρομής παλαιοντολογικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

Παλαιοντολογικές ανασκαφές έχουν αρχίσει στη Σάμο πριν το 1887 από ξένους και Έλληνες επιστήμονες. Τα ευρήματα του Καθηγητή κ. Ιωάννη Μελένη που έκανε ανασκαφές το 1963 βρίσκονται εκτεθημένα στο τοπικό Μουσείο. Μερικά από τα ζώα που βρέθηκαν στη Σάμο ανήκουν στα προβοσκιδωτά, στους ρινόκερους, ή στα αιλουροειδή, και έχουν ηλικία 8,5-9 εκατ. χρόνια.

Από αρχαιολογικής πλευράς στη Σάμο μπορούμε να επισκεφθούμε το Ηραίο, το Ευπαλίνειο όρυγμα, το αρχαίο τείχος και τις θέρμες, σπουδαίο συγκρότημα ρωμαϊκών λουτρών. Ακόμη θα επισκεφθούμε το παλαιό Μουσείο και το καινούριο, που θ' ανοίξει ειδικά για εμάς και περιλαμβάνει τα φημισμένα γλυπτά της περιοχής.

Από βοτανική άποψη η Σάμος παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, ανάμεσα στα είδη της ορεινής της χλωρίδας συμπεριλαμβάνονται η τραχεία πεύκη (*Pinus Brutia*) και η βαθυκόκκινη παιώνια (*Paeonia mascula*) που ανθίζει αυτή την εποχή.

Η εκδρομή θα πραγματοποιηθεί από Παρασκευή 22 Μαΐου έως Δευτέρα 25 Μαΐου 1987. ΚΟΣΤΟΣ εκδρομής περίπου 25.000 δρχ. που περιλαμβάνουν:

- Μετάβαση από Κηφισιά σε αεροδρόμιο και αντίστροφα.
- Αεροπορική μετάβαση στη Σάμο και επιστροφή.
- Τρεις διανυκτερεύσεις σε δίκλινα δωμάτια με πρωινό (για μονόκλινα θα υπάρξει επιβάρυνση).
- Επί τόπου μετακινήσεις:

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ στο ταξ. γραφείο Συρίγος Travel τηλέφωνα: 3235500 ή 3221319 το αργότερο μέχρι Δευτέρα 11 Μαΐου.